

POLSKA
bez barier

Przewodnik

Przewodnik
POLSKA
bez barier

STANISŁAW FRANCUZ – geograf, fotograf, filmowiec, wykładowca i ekspert d/s turystyki, instruktor przewodnictwa i ochrony przyrody PTTK. Autor licznych przewodników po Polsce dla osób niepełnosprawnych. Twórca i realizator wydawnictw multimedialnych na CD i DVD, serwisów WWW, folderów i książek o tematyce turystycznej. Przewodnik turystyczny po Dolnym Śląsku, Przewodnik Sudecki. Pilot wycieczek turystycznych. Doktorant na wydziale Pedagogiki DSW we Wrocławiu. Na filmowaniu, fotografii i podróżach w kraju i zagranicą spędza średnio 2/3 roku.

MARTA FRANCUZ – studentka V roku Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Pilotka wycieczek turystycznych. Autorka wielu opracowań promocyjnych dla Dolnego Śląska, Wielkopolski i Lubuskiego oraz Polski. Korektor tekstów do folderów i publikacji turystycznych m.in. Zima na Dolnym Śląsku, Dolny Śląsk dla dzieci i młodzieży, Atrakcje Dolnego Śląska i Dolny Śląsk z lotu ptaka, Wielkopolska bez barier, Pasjonatka gór, żagli, szymbowców, uczy dzieci gry na pianinie. Nie potrafi się nudzić – „Po co tracić czas, gdy mogę poznać świat i ludzi?”

MARCIN FRANCUZ – student Politechniki Wrocławskiej - Mechanika i Budowa Maszyn specjalność Inżynieria Lotnicza. Fotograf i filmowiec, wolontariusz w stowarzyszeniu PROGRES. W firmie Interior Multimedia i Wydawnictwa autor zdjęć, filmów (z lotu ptaka) i tekstów do opracowań, wydawnictw książkowych, filmowych, multimedialnych z zakresu turystyki i promocji regionów Polski. Żeglarz, motorowodnik, pasjonat turystyki, motocykli i gry na gitarze.

WIKTOR FRANCUZ – uczeń VI LO we Wrocławiu, wolontariusz, pasjonat wycieczek turystycznych i przyrody. Siermię jachtowy i motorowodnik. Z aparatem fotograficznym w rękach już od 10 roku życia. Autor wielu zdjęć do wydawnictw w firmie INTERIOR. Współautor fotografii i filmów do przewodnika turystycznego pt. „Dolny Śląsk – otwarty dla każdego – 100 tras turystycznych dla osób niepełnosprawnych”. Województwo Wielkopolskie bez barier 70 tras... Asystent w reportażach filmowych i transmisjach TVONLINE.

Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich
PROGRES

55-120 Oborniki Śląskie, ul. Dworcowa 44/4
www.progres.media.pl

Projekt współfinansowany ze środków PFRON

ISBN 978-83-930088-5-8

www.bezbarier.turystyka.pl, www.bezbarier.info.pl

POLSKA bez barier

500 tras turystycznych
dla osób niepełnosprawnych

Przewodnik

POLSKA bez barier

500 tras turystycznych
dla osób niepełnosprawnych

Stanisław Francuz, Marta Francuz,
Wiktor Francuz, Marcin Francuz

W przewodniku zaprezentowano trasy o trzech stopniach trudności¹:

- * (jedna gwiazdka) trasa łatwa, nizinna, bez większych przeszkód, dostępna w 100% dla wózkowiczów;
- ** (dwie gwiazdki) trasa o pewnym stopniu trudności, niewielkie podjazdy, długość do 7 km, utrudnienia w postaci nierówności na drodze lub trasy wodne;
- *** (trzy gwiazdki) trasa trudna, długa lub powyżej 7 km, o sporej ilości podjazdów (różne przeszkody na trasie, często wymagane wsparcie wózkowicza przez osoby trzecie), w tym trasy kajakowe, wodne wielodniowe.

¹ gwiazdki są podane zarówno w spisie treści przy tytule trasy, jak i przy tytule opisu trasy.

Projekt współfinansowany ze środków PFRON.

Przedstawione treści wyrażają poglądy realizatora projektu i nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska PFRON.

Autorzy: *Stanisław Francuz, Marta Francuz, Marcin Francuz, Wiktor Francuz*

Konsultacje wersji dla niewidomych: *Patryk Miś*

Na okładce: *Agata Rocznik*

Projekt i opracowanie graficzne: *Andrzej Duliba*

Wykonanie map: *Aleksandra Domeradzka, Andrzej Duliba, Robert Lachmann*

Foto: *Stanisław Francuz, Marcin Francuz, Wiktor Francuz, Marta Francuz,*

Andrzej Kopystyński, Anna Kopystyńska, Andrzej Duliba, Mirosław Karasiuk,

Cezary Kopczyński, Bartłomiej Karwacki, Piotr Żyła, Robert Lachmann,

Waldemar Brygier, Andrzej Wilk.

Recenzja: *Joanna Szczepankiewicz-Battek*

Korekta merytoryczna: *Marta Francuz, Grażyna Francuz, Wiktor Francuz,*

Edward Kaszuba, Joanna Szczepankiewicz-Battek, Marek Battek, Katarzyna Rebizant

Weryfikacja techniczna: *Andrzej Kopystyński, Marcin Francuz, Wiktor Francuz*

Obsługa informatyczna: *Andrzej Kopystyński*

Współpraca merytoryczna: LOTUR, WOT Poznań, PLOT Poznań, PROT Rzeszów

DTP: INTERIOR Multimedia i Wydawnictwa

Wydanie I, Wrocław 2016

© Copyright by:

Wydawca: INTERIOR Multimedia i Wydawnictwa

Stanisław Francuz, ul. Stabłowicka 72, 54-058 Wrocław,

www.interior.net.pl, www.tourist.net.pl

na zlecenie

Stowarzyszenia Inicjatyw Obywatelskich PROGRES

www.progres.media.pl

ISBN: 978-83-930088-5-8

Druk: Stolgraf oddział Świdnica, ul. M. Konopnickiej 13,

58-100 Świdnica, tel. 74 853 69 97, www.stolgraf.pl

Szanowni Państwo!

Pod względem turystycznym Polska jest jednym z najatrakcyjniejszych regionów w Europie. Wyjątkowe atuty sprawiają, że przybywa tu wielu gości z kraju i zagranicy. Wśród nich są również osoby z niepełnosprawnością. Starając się zaspokajać także ich potrzeby i oczekiwania, oddajemy do Państwa dyspozycji przewodnik pt. Polska bez barier - 500 tras turystycznych dla osób niepełnosprawnych. Poprzez to wielonarządowe wydawnictwo chcemy zaprosić Państwa do skorzystania z bogatej i różnorodnej oferty turystycznej, jaką ma nasz kraj. Wierzymy, że przewodnik ułatwi wszystkim gościom planowanie pobytu, pomoże uzyskać dostęp do niezbędnych informacji, a także przyczyni się do włączenia jak największej grupy osób z niepełnosprawnością do aktywnego uczestnictwa w turystyce.

Mamy ogromną nadzieję, że pobyt będzie dla Państwa na tyle ciekawy i inspirujący, że powrócicie tu jeszcze nie raz. Do zobaczenia na pozbawionych barier polskich szlakach turystycznych!

Z wyrazami szacunku

*Stanisław Francuz, Marta Francuz,
Marcin Francuz, Wiktor Francuz*

Polska położona jest w Europie Środkowej między Morzem Bałtyckim na północy a Sudetami i Karpatami na południu, w przeważającej części w dorzeczu Wisły i Odry.

Charakteryzuje się zmienną rzeźbą terenu – góry przeplatają się z nizinami i pojezierzami, klimat alpejski z takim, w którym dojrzewa winorośl. Ukryte górskie wodospady, rzeki oraz bagna są domem dla licznych ptactwa wodnego. To kraina dzięki wcióż przyrody licznych borów, jezior i rozwijającej się pośród niej cywilizacji. Liczne miasta takie jak Kalisz, Gniezno, Poznań, Kraków, Wrocław, Gdańsk, Szczecin szczycą się ponad tysiącletnią tradycją.

Polska to kraj o bogatym dziedzictwie kulturowym i historycznym a jednocześnie młody duchem licznych uczelni wyższych zasilanych przez młodzież z kraju i zza granicy.

Polska to kolebka kultury, znana na skalę międzynarodową z festiwali muzycznych, filmowych, teatralnych i wielu wydarzeń sportowych: (Wratislavia Cantans, Teatry Uliczne, Festiwal Chopinowski, Sopot Festival, Festiwal w Opolu).

Poszczególne krainy Polski mają swój odrębny, niepowtarzalny charakter, składają się nań zabytki, kulinaria, folklor, ciekawe imprezy kulturalne i sportowe.

Polska może poszczycić się bogactwem zamków, pałaców, klasztorów i kościołów. Takie ikon jak Malbork, Książ, Czochoa, Lubiąż, Krzeszów przyciągają co roku rzesze turystów.

Zabytki i miasta wpisane na listę UNESCO takie jak Kraków, Zamość, Toruń, Wieliczka, Kościoły Pokoju w Świdnicy i Jaworze, Warszawa oraz genialna Hala Stulecia zaprojektowana przez Maxa Berga we Wrocławiu, to gwarancja doświadczeń kulturowych i historycznych na najwyższym poziomie.

Dzieje Polski to także liczne związki z Niemcami, Austrią, Rosją, Litwą i Ukrainą oraz osiedlającymi się tu przez stulecia Żydami. W krajobrazie pozostały do dziś cerkwie, kościoły, meczety i synagogi.

Polska to kraina, która obfituje w wiele mrocznych legend i tajemnic, a podziemia, kopalnie, lochy i fortyfikacje pełne są szyfrów i zagadek czekających na swych odkrywców. Ziemia tu obfituje w liczne minerały oraz źródła mające dobroczynny wpływ na nasze zdrowie. Turystów i gości przyciągają uzdrowiska sudeckie i karpackie, w centralnej Polsce i nad Bałtykiem. Powietrze przesycone jest zapachem borów sosnowych, kwitnących wiosną rzepaków, akacji oraz lip. Pięknie jest tu o każdej porze roku – od zimy tatrzańskie poprzez pełną barw bukowych lasów jesień nad przełomem Dunajca. Na Wasze przybycie czekają liczne parki narodowe i krajobrazowe. Od gór przez wyżyny i pojezierza, aż do Bałtyku.

Na szczególną uwagę zasługują przedziwne grupy skalne w Sudetach: Szczeliniec Wielki, Błędné Skały i Szlak Skalnych Grzybów w Górach Stołowych.

Tysiące ścieżek górskich, przytulnych schronisk i znakomicie przygotowana baza turystyczna czekają na wędrowców. Znajdą tu coś dla siebie nawet najbardziej wymagający. W górach królują sporty zimowe, ale można uprawiać tu również, rafting, wspinaczkę, przeprawy przez mosty linowe, loty widokowe na parolotni i szybowcu. Niziny i pojezierza zaś kuszą licznymi szlakami rowerowymi, jazdą konną, kajakami oraz żeglarstwem.

Poszukującym kontaktu z naturą Polska oferuje agro oraz ekoturystykę. Malownicze, spokojne, otoczone nieskazitelną naturą gospodarstwa wiejskie są idealnym miejscem na odzyskanie sił witalnych, oderwanie się od codziennej gonitwy, wyciszenie oraz relaks. Zapraszamy do Polski bez barier!

ZPM

Zachodniopomorskie
str. 736-775

POM

Pomorskie
str. 480-531

W-M

Warmińsko-mazurskie
str. 612-651

K-P

Kujawsko-pomorskie
str. 100-139

PDL

Podlaskie
str. 446-479

LBU

Lubuskie
str. 182-219

WLP

Wielkopolskie
str. 652-735

MAZ

Mazowieckie
str. 304-365

ŁDZ

Łódzkie
str. 220-253

LBL

Lubelskie
str. 140-181

DŚL

Dolnośląskie
str. 10-99

OPO

Opolskie
str. 366-403

ŚL

Śląskie
str. 532-583

ŚW

Świętokrzyskie
str. 584-611

PKR

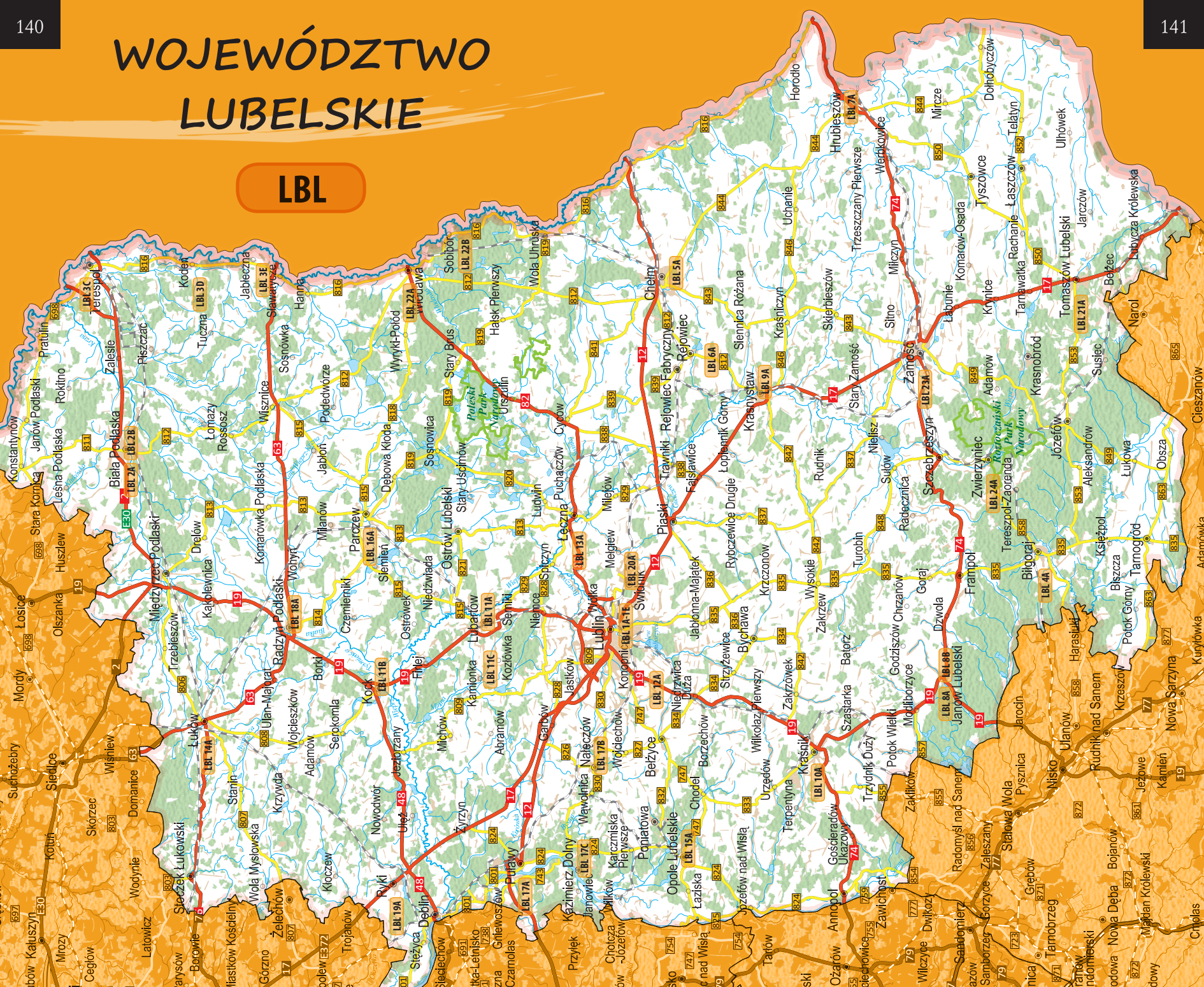
Podkarpackie
str. 404-445

MŁP

Małopolskie
str. 254-303

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

LBL

Lublin

Województwo lubelskie położone jest przy wschodniej granicy Polski z Ukrainą i Białorusią. Lubelskie graniczy z województwami: podlaskim, świętokrzyskim, podkarpackim i mazowieckim. Przez region i sześc przebieg granicznych prowadzą najważniejsze transkontynentalne szlaki drogowe i kolejowe z Europy zachodniej na wschód. Województwo obejmuje zasięgiem kilka krain historycznych: ziemię lubelską i częściowo łukowską, fragment Ziemi Stężyckiej oraz Polesia, a także część Ziemi Chełmskiej, należącej w przeszłości do Rusi Czerwonej. Stolicą województwa jest Lublin. Geograficznie województwo lubelskie obejmuje: Nizinę Południowopodlaską, Polesie Zachodnie, Wyżynę Lubelską z Rostoczem i skrawek Kotliny Sandomierskiej. Leży w dorzeczu rzeki Wieprz i Bug.

W województwie znajdują się 2 parki narodowe (poleski i roztoczański), 17 parków krajobrazowych, 17 obszarów chronionego krajobrazu oraz 87 rezerwatów przyrody. Jest też ponad 1500 pomników przyrody. Najcenniejsze ostoje znajdują się na Polesiu i Rostoczcu, a także w rzecznych dolinach Wisły, Wieprza i Bugu.

Lubelskie dzięki dobrym warunkom glebowo-klimatycznym swoją gospodarkę opiera na rolnictwie i jest krajowym liderem wielu upraw rolniczych i sadowniczych, m.in. chmielu, malin, porzeczek, truskawek.

W przemyśle ważną rolę odgrywają sektory: budowlany, bazujący na złożach wapienia, kredy, margla i piasku, drzewny i meblarski, wykorzystujący towarowe drzewostany lasów, wydobywczy – z górnictwem węgla kamiennego oraz maszynowy – z produkcją śmigłowców, traktorów, maszyn rolniczych i budowlanych.

Lublin posiada cztery uniwersytety, politechnikę i kilka prywatnych szkół wyższych. Jest jednym z największych ośrodków akademickich w kraju, gdzie kształcą się ok. 100 tys. studentów. Studiują tu Polacy, Ukraińcy, Białorusini, Kazachowie i młodzież z wielu innych krajów z byłej Wspólnoty Niepodległych Państw. Obok uczelni działają liczne państwowe instytuty badawcze i centra badawczo-rozwojowe.

Liczne szlaki turystyczne: piesze (ok. 3000 km), rowerowe (ok. 1000 km), konne (ok. 280 km) i kajakowe (spływy rzekami Wieprz, Tanew, Krzna, Włodawka, Uherka, Chodelka, Kurówka oraz Wisła) przyciągają miłośników turystyki aktywnej. Wypoczynek i relaks w bliskim kontakcie z naturą gwarantują setki gospodarstw agroturystycznych z regionalną kuchnią i łowiskami.

Lubelskie oferuje wiele miejsc i zabytków dziedzictwa kulturowego i historycznego. Najważniejszym jest Zamość – miasto renesansu z listy światowego dziedzictwa UNESCO, tworzone i zamieszkiwane w przeszłości przez katolików, prawosławnych, Greków, Żydów, Ormian. Osobliwością są, pochodzące z II-IV w., cmentarzyska Gotów, odkryte na terenie gminy Hrubieszów oraz podziemia kredowe w Chełmie. Wiele jest tu magnackich zamków i pałaców, ziemiańskich rezydencji, szlacheckich dworów, m.in. w Lublinie, Kozłowie, Puławach, Radzynie Podlaskim, Janowcu i Krupem. Są one pamiątkami po rodach: Zamoyskich, Lubomirskich, Radziwiłłów, Czartoryskich, Sobieskich, Tarnowskich, Firlejów, Sapiechów. Zabytki architektury sakralnej różnych wyznań: kościoły, cerkwie, dawne synagogi, cmentarze, są przykładem przenikania wielu kultur i religijnej tolerancji. Typowe dla regionu są kościoły tzw. renesansu lubelskiego, które zachowały się m.in. w Lublinie, Kazimierzu Dolnym, Końskowoli. We Włodawie zachował się jeden z najwspanialszych w kraju zespołów synagog, a w Jabłecznej prawosławne sanktuarium św. Onufrego.

Na uwagę zasługują miejskie kompleksy urbanistyczne: renesansowy Zamość, Kazimierz Dolny, Lublin, Biała Podlaska, Puławy, Chełm.

W regionie funkcjonuje blisko 40 muzeów, w tym najważniejsze z nich Muzeum Lubelskie, z 10 oddziałami, skanseny budownictwa (Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie, w Holi, Guciowie, Biłgoraju i Zaborku), liczne teatry i centra kultury. Lublin jest gospodarzem teatralnych imprez: Międzynarodowego Festiwalu Konfrontacje Teatralne i Międzynarodowych Lubelskich Spotkań Teatrów Tańca. Gardzienice zapraszają na Akademię Praktyk Teatralnych, w Puławach odbywają się Ogólnopolskie Spotkania Lalkarzy, a w Zamościu Lato Teatralne. Filharmonicy dają koncerty i recitale na scenie w Lublinie, a także w plenerze Nałęczowskiego Parku Zdrojowego i Pałacu Małachowskich.

Tradycje ludowej kultury i obrzędowości są pielęgnowane w wielu miejscowościach regionu, np. w rejonie Krzczonowa, Urzędowa, Biłgoraja. Odbywają się tu festiwale i przeglądy (Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych, Targi Sztuki Ludowej w Kazimierzu Dolnym, Międzynarodowe Poleskie Lato z Folklorem we Włodawie, Ogólnopolski Sejmik Teatrów Wsi Polskiej w Tarnogrodzie, Ogólnopolskie Targi Sztuki Kowalskiej w Wojciechowie). Wielokulturowość, tradycje i przyroda Lubelszczyzny zapraszają.

Lublin

Lublin jest stolicą województwa lubelskiego i centralnym ośrodkiem aglomeracji lubelskiej. Położone jest na Wyżynie Lubelskiej nad rzeką Bystrzycą. W I Rzeczypospolitej Lublin był miastem królewskim Korony Królestwa Polskiego w starostwie lubelskim województwa lubelskiego. Zaliczany był do miast, z prawem nabywania majątków ziemskich i czynnego uczestnictwa w akcie wyboru króla.

Początki osadnicze sięgają VI w. (osada na Czwartku). Obecnie wznosi się tam kościół pw. św. Mikołaja z ok. X w., fundacji Mieszka I, w miejscu dawnej pogańskiej świątyni. Pierwsze wzmianki o Lublinie pochodzą z 1198 r. Miasto lokowano na prawie magdeburskim za czasów Bolesława Wstydliwego ok. 1257 r. Nazwa miasta pojawia się w źródłach w 1228 r. i prawdopodobnie pochodzi od nazwy osobowej Lubla utworzonej od staropolskiego imienia Lubomir. Udokumentowaną lokację miastu nadał w 1317 r. Władysław Łokietek. W 1341 r. Kazimierz III Wielki w bitwie pod Lublinem odniósł zwycięstwo nad Tatarami. W 1420 r. biskup kijowski Andrzej przywiózł do Lublina relikwie Krzyża Świętego do kościoła dominikanów. Kazimierz Jagiellończyk ustanowił tu w 1474 r. stolicę nowo powstałego województwa lubelskiego.

W XV-XVI w. miasto przeżywało rozkwit dzięki szlakowi handlowemu znanemu jako Szlak Morza Czarnego na zachód Europy. W 1569 r. w Lublinie zawarto unieję lubelską. 19 lipca 1569 na sejmie w Lublinie książę pruski Albrecht Fryderyk Hohenzollern złożył hołd lenny Zygmuntowi II Augustowi. W 1588 r. biskup łucki Bernard Maciejowski ufundował kolegium jezuickie w Lublinie.

W połowie XVII w. Lublin był zniszczony przez wojny (najazdy kozackie, potop szwedzki) oraz epidemię dżumy w 1630 r. W XVI i XVII w. miasto było głównym ośrodkiem reformacji. Działała tu gmina braci polskich oraz zbór kalwiński. W 1655 r. Lublin splądrowały woj-

ska rosyjsko-kozackie, a w 1656 r. miasto złupili Szwedzi, dopełniając aktu zniszczeń lubelskiej zabudowy i dziesiątkując ludność. W 1703 r. August II nadał przywilej zrównujący miasto w prawach z Krakowem.

Po wojnach północnych nastąpił okres rozbudowy miasta, głównie siedzib magnackich i dóbr kościelnych. W okresie oświecenia powstała Lubelska Komisja Boni Ordinis, która doprowadziła do restauracji kamienic, wybrukowania ulic i odnowy ratusza. W trakcie zaborów Lubelszczyzna znalazła się pod zaborem austriackim, jako część Galicji Zachodniej. W 1809 r. do miasta wkroczyły oddziały Księstwa Warszawskiego. Zorganizowano tymczasowe władze polskie. Po 1815 r. Lublin znalazł się w Królestwie Kongresowym w zaborze rosyjskim, a w 1837 r. został stolicą guberni. W 1877 r. zbudowano pierwsze połączenie kolejowe. Podczas I wojny światowej rosyjski odwrót i zajęcie miasta przez wojska niemieckie i austro-węgierskie w 1915 r. zakończyło rosyjskie rządy w mieście.

7 listopada 1918 r. utworzono rząd Ludowy Republiki Polskiej pod przewodnictwem Ignacego Daszyńskiego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Lublin rozbudowywał się. Powstawały fabryki i gmachy użyteczności publicznej, kwitła także lubelska kultura. 27 lipca 1918 r. założono Katolicki Uniwersytet Lubelski.

W 1939 r. 18 września wojska niemieckie wkroczyły do miasta. Do lipca 1944 r. miasto znalazło się pod okupacją jako część Generalnego Gubernatorstwa. 25 lipca 1944 r. Lublin został wyzwolony, a 2 sierpnia stał się siedzibą PKWN. W dobie PRL nastąpił gwałtowny rozwój miasta. W 1944 r. utworzono Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, zaś w 1953 r. powstała Politechnika Lubelska. W 2007 r. historyczny zespół architektoniczno-urbanistyczny Lublina został uznany za pomnik historii. Przebiegają tędy szlaki turystyczne: Via Regia, Szlak Jagielloński i Szlak Chasydzki.

LUBLIN – STARÓWKA

LBL 1A ok. 1,6 km *

Trasa spacerowa: Ulica Królewska (parking, Baszta Grodzka, archikatedra, Wieża Trynitaraska) – ul. Jezuicka – ul. Dominikańska – ul. Złota – rynek – ul. Rybna (pl. Rybny, Brama Rybna) – ul. Ku Farze – ul. Grodzka – pl. Po Farze – ul. Grodzka (Brama Grodzka) ul. Zamkowa (dalej realizacja trasy LBL 1B, lub powrót) – ul. Grodzka – rynek – ul. Bramowa (Brama Krakowska) – pl. Łokietka – ul. Królewska (parking)

Warto zobaczyć:

- Stary Ratusz, tzw. Trybunał Koronny – dawniej najwyższy sąd apelacyjny Korony Królestwa Polskiego I Rzeczypospolitej z lat 1781-1787,
- Teatr Stary, dawniej zwany Zimowym z XIX w.,
- Bramę Krakowską,
- neogotycką Wieżę Trynitaraską na placu Łokietka, część dawnych fortyfikacji miejskich, wieża-dzwonnica z platformą widokową,
- mury obronne z Basztą Gotycką, zwaną także Basztą Półokrągłą,
- Bramę Krakowską z XIV w., historyczny symbol grodu,
- pozostałość gotyckich murów obronnych z XIV w.,
- Bramę Grodzką, zwana też Żydowską 1342 r. (brama prowadząca od zamku na Stare Miasto),
- zamek lubelski z kaplicą Trójcy Świętej,
- kościół archikatedralny św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty, perła baroku na Lubelszczyźnie, pokryta iluzjonistycznymi freskami autorstwa Józefa Meiera nadwornego malarza Augusta III Sasa,
- kolegium jezuickie,
- zespół klasztorny dominikanów,
- kościół pw. św. Stanisława z 1253 r., obecny kościół z XIV w., fundacji Kazimierza Wielkiego w 1342 r.,

Informacja:

Lubelski Ośrodek Informacji Turystycznej i Kulturalnej****, 20-113 Lublin, ul. Jezuicka 1/3, tel. 81-532 44 12, www.lublin.eu/turystyka

LUBLIN – ZAMEK

ok. 0,5 km * **LBL 1B**

Trasa spacerowa: Pl. Zamkowy (parking) obejmuje podzamecze, zamek, dziedziniec i wnętrze. Może być dalej kontynuacją trasy LBL 1A Lublin Stare Miasto i trasy LBL 1C Krakowskie Przedmieście

Warto zobaczyć:

- zamek lubelski, pierwotny z XII w., później wielokrotnie przebudowywany, dziś Muzeum Lubelskie,
- XIII-wieczny donżon – zabytek sztuki romańskiej i jedną z najstarszych budowli na Lubelszczyźnie z XIII w. jako budowlę obronno-mieszkalną (część grodu kasztelańskiego),
- dziedziniec zamkowy,
- kaplicę Trójcy Świętej z 1327 r., w 1418 r. ściany i sklepienie pokryte zostały polichromią w stylu rusko-bizantyńskim, zostało to utrwalone cyrylicą na tablicy fundacyjnej w łuku tęczowym kościoła.

Wydarzenia:

- Festiwal „Tempus Paschale”.

- kompleks klasztorny z XIV w., z dwoma wirydarzami, wg podań w 1569 r. w sali tej podpisano akt unii lubelskiej,
- plac Po Farze, widok na fundamenty kościoła św. Michała, dawny dom mansjonarski oraz tzw. Mały Ratusz,
- kościół pw. św. Wojciecha,
- szpital św. Łazarza,
- zespół klasztorny Jezuitów,
- kościół pw. św. Piotra Apostoła,
- cerkiew parafii pw. Przemienienia Pańskiego,
- kamienice na rynku Starego Miasta, „strona Lubomelskich”, strona kamienic Konopniców,
- kamienicę Wieniawskich, Rynek 17,
- Muzeum Dom Złotnika przy ul. Złotej,
- kamienicę na ul. Złota 3,
- kamienicę Bractwa Różańcowego, Rybna 3,
- Bramę Rybną z XV w., (rekonstrukcja),
- pałac Pawęczkowskich, Rybna 10,
- zespół pałacu biskupiego z XVII w.,
- pałac konsystorski (Łańcuchowskich – kaplica, ogrodzenie, ogród), ul. Królewska 11,
- pałac Jabłonowskich-Sapiehów z XVII w. (zwany biskupim),
- pałac Pocijów, ul. Królewska 17,
- plac Władysława Łokietka,
- kościół pw. św. Józefa, ul. Świętoduskiej,
- kościół pw. św. Józefa Oblubieńca NMP (kościół Karmelitów bosych),
- dwór Gorajskich.

Informacja:

Muzeum Lubelskie w Lublinie, ul. Zamkowa 9, 20-117 Lublin, tel. 81 532 50 01, www.muzeumlubelskie.pl

LUBLIN – KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE

LBL 1C ok. 1 km *

Trasa spacerowa: Pl. Władysława Łokietka (parking) – ul. Krakowskie Przedmieście – Al. Racławickie – ul. Lipowa – ul. Okopowa – pl. L. Kaczyńskiego (CK Lublin) – ul. Okopowa – ul. Prezydenta G. Narutowicza (Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej) – pl. Wolności – ul. Bernardyńska – ul. Miedziana – ul. Wyszyńskiego – ul. Królewska (parking)

Warto zobaczyć:

- park miejski „Ogród Saski” z neogotyckim „domkiem odźwiernego” i kapliczką,
- urząd miasta Lublin,
- kościół pw. Świętego Ducha,
- „Domek Kata” – szubienica miejska, prochnia,
- pl. Litewski oraz ukształtowanie placu z zabudową (m.in. pomnik Unii Lubelskiej),
- kościół Nawrócenia św. Pawła, ul. Bernardyńska,
- kościół pw. św. Jozafata,
- pałac Czartoryskich,
- pałac Lubomirskich,
- pałac Tarłów,
- pałac Sobieskich,
- pałac Potockich,
- pałac Parysów,
- kościół ewangelicko-augsburski Świętej Trójcy,
- Teatr im. Juliusza Osterwy.

Informacja:

Lubelski Ośrodek Informacji Turystycznej i Kulturalnej****, 20-113 Lublin, ul. Jezuicka 1/3, tel. 81 532 44 12, www.lublin.eu/turystyka

LUBLIN – MUZEUM WSI LUBELSKIEJ

ok. 1 km * **LBL 1D**

Trasa spacerowa: Ulica Aleja Warszawska (parking, wejście, kasy do skansenu)

Muzeum Wsi Lubelskiej jest jednym z największych skansenów w Polsce. Prezentuje kulturową różnorodność województwa. Gromadzone są tu przedmioty związane z dawnym życiem wsi, dworów oraz miasteczek, ale też utrwała wiedzę na temat zwyczajów, obrzędów, tradycji i codziennej pracy ludzi. Ekspozycja podzielona została na sektory krajobrazowe i etnograficzne Lubelszczyzny: Wyżyna Lubelska, Roztocze, Powiśle, Podlasie, Nadbuże oraz sektory dworski i miasteczkowy. Z życiem dawnej wsi można się zetknąć odwiedzając Wyżynę Lubelską (m.in. z wiatrakami z Zygmunta – pierwszym obiektem przeniesionym do lubelskiego skansenu) oraz Roztocze. Na terenie drugiego z wymienionych sektorów znajduje się zabytkowa cerkiew greckokatolicka z Tarnoszyna. Centralnym obiektem sektora dworskiego jest dwór z Żyrzyna. Muzealna przyroda tworzy harmonijny krajobraz i jest elementem wzbogacającym ekspozycję. Atrakcją lubelskiego skansenu jest sektor miasteczkowy, będący modelem prowincjonalnego miasteczka z lat 30. XX wieku.

Informacja:

Muzeum Wsi Lubelskiej, al. Warszawska 96, 20-824 Lublin, tel. 81 533 85 13, 81 53 331 37, www.skansen.lublin.pl

LUBLIN – MAJDANEK

ok. 2 km * **LBL 1E**

Trasa spacerowa: Ulica Droga Męczenników Majdanka (parking, Państwowe Muzeum na Majdanku) – Pomnik Walki i Męczeństwa – Droga Hołdu Pamięci – część obozowa – Mauzoleum Pomnika Walki i Męczeństwa – Droga Hołdu Pamięci (parking)

Niemiecki obóz koncentracyjny w Lublinie, tzw. Majdanek, powstał na mocy decyzji Heinricha Himmlera. Obóz, usytuowany jest na południowo-wschodnich obrzeżach Lublina, przy drodze do Zamościa. Budowany od jesieni 1941 r. obóz dla jeńców wojennych, zaś w lutym 1943 r. został przemianowany na Konzentrationslager Lublin – obóz koncentracyjny. Obóz w Majdanku stanowił istotne ogniwo realizacji „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”. Był również wykorzystywany jako obóz karno-przejęciowy dla polskiej ludności wiejskiej.

Informacja:

Centrum Obsługi Zwiedzających, tel. 81 710 28 33, www.majdanek.eu

BIAŁA PODLASKA – MIASTO

LBL 2A ok. 2 km *

Trasa spacerowa: Ulica Gabriela Narutowicza (parking przy klasztorze kapucynów) – ul. Jatkowa – pl. Wolności – ul. Warszawska (kościół pw. św. Anny, realizacja trasy LBL 2A lub powrót) – ul. Zamkowa – ul. Gabriela Narutowicza (parking)

Biała Podlaska znajduje się na pograniczu Niziny Południowopodlaskiej i Polesia Zachodniego nad rzeką Krzną (lewy dopływ Bugu).

Warto zobaczyć:

- eklektyczne kamieniczki z XIX i XX w.,
- kościół pw. św. Anny z 1572 r., dawny ariański dom modlitwy,
- późnobarokowy pobazyliński kościół pw. Narodzenia NMP z poł. XVIII w., miejsce przechowywania relikwii św. Jozafata Kuncewicza,
- Zakon Braci Mniejszych Kapucynów, dawny klasztor Reformatów z II poł. XVII w.,
- Akademię Białą z 1628 r. (obecnie budynek I LO im. J.I. Kraszewskiego),
- pomnik Józefa Ignacego Kraszewskiego z 1928 r.,
- zbiory Muzeum Południowego Podlasia w wieży bramnej zamku,
- drewniane wille przy ul. Narutowicza, Kolejowej, Zielonej,
- budynek dworca kolejowego z lat 20. XX w.,
- pomnik 34 Pułku Piechoty,
- pałac i park Radziwiłłów,
- zegar słoneczny zaprojektowany przez prof. Franciszka Zdanowskiego w 1991 r.,
- cmentarze: prawosławny, grekokatolicki, rzymskokatolicki, niemiecko-austriacki, jeńców włoskich i radzieckich.

Informacja:

Centrum Informacji Turystycznej w Białej Podlaskiej ***, pl. Wolności 10, 21-500 Biała Podlaska, tel. 83-341 67 30, www.bialapodlaska.pl

BIAŁA PODLASKA – WOKÓŁ PAŁACU RADZIWIŁŁÓW

ok. 0,5 km * **LBL 2B**

Trasa spacerowa: Kontynuacja trasy LBL 2A lub start z ul. Warszawskiej (Białskie Centrum Kultury im. Bogustawa Kaczyńskiego) – pałac i park Radziwiłłów (Muzeum Południowego Podlasia, Biblioteka Publiczna, Zespół Szkół Muzycznych I, II stopnia) – parking

Zespół zamkowy Radziwiłłów w Białej Podlaskiej, obejmujący pozostałości dawnego zamku zbudowanego na planie gwiazdy pięcioramiennej z pięcioma bastionami otoczonymi fosą i wałem ziemnym. Budowę zespołu rozpoczął Aleksander Ludwik Radziwiłł, kontynuowali ją jego następcy. Na początku XVIII w. uzyskał on swój ostateczny architektoniczny wygląd. Zachowane zostały fortyfikacje ziemne stanowiące rzadki przykład umocnień „szkoły staroholenderskiej”.

Warto zobaczyć:

- bramę wjazdową z 4. ćw. XVII w. z fasadą komponowaną na wzór łuku triumfalnego,
- wieżę wjazdową (zwana wartowniczą) z 1. połowy XVII w. (obecnie siedziba Muzeum Południowego Podlasia),
- trzy oficyny wybudowane przed 1709 r. (Miejska Biblioteka Publiczna, Szkoła Muzyczna, Biblioteka „Barwna”, Narodowy Fundusz Zdrowia, Białskie Centrum Kultury),
- barokową wieżyczkę wschodnią z 1. połowy XVII w.,
- kaplicę zamkową pw. św. Jozafata z ok. 1620 r. (w środku relikwie św. Jozafata).

Informacja:

Centrum Informacji Turystycznej w Białej Podlaskiej ***, pl. Wolności 10, 21-500 Biała Podlaska, tel. 83 341 67 30, www.bialapodlaska.pl

JANÓW PODLASKI

LBL 3A ok. 1,2 km *

Trasa spacerowa: Plac Partyzantów (stacja paliw Orlen, parking) – ul. Przechodnia – ul. Staroklasztorna (kościół św. Jana Chrzciciela) – ul. Przechodnia – ul. 1 Maja (kościół św. Trójcy) – ul. Siedlecka – ul. H. Sienkiewicza – ul. A. Naruszewicza – ul. G. Narutowicza (zamek biskupów Łuckich, Grota Adama Naruszewicza) – ul. G. Narutowicza – ul. 1 Maja – pl. Partyzantów (parking). Do stadniny koni warto podjechać 2 km al. A. Krzysztalowicza.

Wieś Janów Podlaski leży kilka kilometrów na południe od Bugu, w dolinie rzeki Bug, na chronionych terenach Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu, na którym przebiega granica z Białorusią na obszarze Niziny Południowopodlaskiej.

Warto zobaczyć:

- pałac barokowy biskupów łuckich z 1770 r. na miejscu zamku z XV w.,
- ślady obwarowań bastionowych,
- grobę biskupa Adama Naruszewicza z 1796 r.,
- park krajobrazowy,
- barokowy kościół pw. św. Trójcy z lat 1714-1735,
- barokową dzwonnice murowaną z 1745 r.,
- gmach seminarium z połowy XVIII w. – obecnie zespół szkół,
- klasycystyczny kościół pw. św. Jana Chrzciciela z lat 1790-1801,
- dzwonnice w stylu bizantyjskim z 1874 r.,
- cerkiew św. Mikołaja,
- kaplicę cmentarną św. Rocha z II połowy XIX w. na cmentarzu wielowyznaniowym,
- założenie parkowe Wygoda I połowa XIX w. i zespół stajni projektu Henryka Marconiego (Stadnina koni arabskich i angloarabskich).

Wydarzenia:

- Narodowy czempionat konia arabskiego Polski,
- Doroczne Międzynarodowe Aukcje Koni Arabskich.

Informacja:

Urząd Gminy Janów Podlaski,
ul. Bialska 6a, 21-505 Janów Podlaski tel. 83 341 30 73, www.janowpodlaski.pl,
Stadnina Koni Janów Podlaski Sp. z o.o.,
21-505 Janów Podlaski, tel. 83 341 30 09, 66 341 30 09,

PRATULIN SANKTUARIUM BŁOGOSŁAWIONYCH MĘCZENNİKÓW PODLASKICH

ok. 2 km * **LBL 3B**

Trasa spacerowa: Pratulin – za bramą parking po lewej – dalej kierujemy się do sanktuarium – warto wybrać się nad zakole Bugu ok. 600 m z widokiem na granicę z Białorusią

Miejscowość położona w malowniczym falistym terenie w zakolu Bugu, przy granicy z Białorusią.

Warto zobaczyć:

- Sanktuarium Błogosławionych Męczenników Podlaskich św. św. Apostołów Piotra i Pawła z 1838 r.,
- drewniany kościół przeniesiony ze Stanina w 2012 r. (muzeum),
- drogę Krzyżową,
- dróżkę Męczenników,
- cmentarz żołnierzy Armii Radzieckiej poległych w 1944 r.

Informacja:

Sanktuarium Męczenników Podlaskich w Pratulinie, Pratulin 19,
21-504 Rokitno, tel. 83 345 41 40, 514 336 445, www.sanktuariumpratulin.pl

TERESPOL

ok. 2,2 km * **LBL 3C**

Trasa spacerowa: Ulica Wojska Polskiego (parking, kościół pw. Świętej Trójcy, ok. 1 km dalej znajduje się cerkiew)

Terespól jest miastem nadgranicznym położonym nad Bugiem, w polskiej części Polesia Brzeskiego. W Terespolu znajdują się kolejowe i drogowe przejścia graniczne z Białorusią.

Warto zobaczyć:

- poddominikański kościół parafialny pw. Świętej Trójcy z 1863 r.,
- żeliwny obelisk z 1825 r., upamiętniający budowę drogi Warszawa–Siedlce–Brześć,
- klasycystyczną prawosławną cerkiew św. Jana Teologa z dzwonnice z XVIII w.,
- drewnianą prawosławną kaplicę cmentarną Zmartwychwstania Pańskiego z 1892 r. na cmentarzu z XIX w.,
- carskie fortyfikacje przy granicy z Lebedziewem.

Informacja:

Urząd Miasta Terespól, ul. Czerwonego Krzyża 26,
21-550 Terespól, tel. 83 375 20 36, www.terespol.pl

LBL 3D ok. 0,5 km *

Trasa spacerowa: Rynek (parking, bazylika) – ul. J. Sapiehy – Kalwaria Kodeńska – kościół św. Ducha – park, ogrody (za ogrodami ścieżka nad rzekę Bug)

Kodeń położony jest we wschodniej części powiatu bialskiego. Od strony wschodniej granica gminy biegnie wzdłuż rzeki Bug, która w tym miejscu jest także granicą państwa z Republiką Białorusi. Kodeń leży w obrębie Równiny Kodeńskiej, na Polesiu Zachodnim. Charakteryzuje się płasko-równinną rzeźbą terenu, wysokości bezwzględne wahają się w granicach ok. 160 m n.p.m.

Warto zobaczyć:

- bazylikę św. Anny z lat 1629-1635, wybudowaną z fundacji Mikołaja Sapiehy, z niezwykle bogatą dekoracją sztukateryjną: w kościele znajduje się cudowny obraz Matki Bożej Kodeńskiej,
- klasztor Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Dom Zakonny Sióstr Sercanek oraz klasztor Sióstr Karmelitanek Bosych,
- Kalwarię Kodeńską (wzgórze kalwaryjskie usypane w 1930 r.),
- ruiny pałacu Sapiehów – na ruinach zamku obecnie wznosi się ołtarz polowy,
- kościół pw. św. Ducha, dawniej kaplica zamkowa, z I poł. XVI w., budowla łącząca elementy gotyckie i renesansowe,
- wielokrotnie przebudowywany pałac Placencja (letnia rezydencja Sapiehów (obecnie Dom Opieki Społecznej),
- kaplicę cmentarną pw. św. Wawrzyńca z lat 1683-1685,
- zabytkową „bramę unicką” przy ul. Sławatyckiej,
- drogę krzyżową z figuralnymi rzeźbami drewnianymi autorstwa T. Niewiadomskiego,
- cerkiew prawosławną pw. Świętego Ducha,
- muzeum misyjno-ornitologiczne.

Informacja:

Urząd Gminy Kodeń, ul. 1 Maja 20, 21-509 Kodeń, tel. 83 375 41 55, www.koden.pl, Klasztor Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, ul. Rynek 1, 21-509 Kodeń, tel. 83 375 41 19

ok. 0,8 km * LBL 3E

Trasa spacerowa: Zwiedzanie obejmuje zespół klasztorny, ogrody i spacer nad Bug ok. 250 m)

Jabłeczna – dawna wieś magnacka położona na Równinie Kodeńskiej, nad Bugiem, 30 km na północ od Włodawy. Pierwotny klasztor istniał już w XV w., o czym świadczy rękopiśmienny egzemplarz Ewangelii z 1498 r. Klasztor był przez wieki ostoją prawosławia na Podlasiu. Zniszczony podczas I i II wojny światowej, odbudowany w latach 1989-1991, był siedzibą reaktywowanej prawosławnej diecezji chełmsko-lubelskiej.

Warto zobaczyć:

- zespół klasztorny z lat 1838-1840,
- klasycystyczną murowaną cerkiew św. Onufrego wraz ze słynącą łaskami XV-wieczną ikoną patrona,
- dzwonnice bramną,
- budynek klasztorny,
- przy klasztorze muzeum diecezjalne,
- drewniane kaplice z lat 1905-1908, Zaśnięcia Bogurodzicy i Świętego Ducha,
- cerkiew unicką z 1752 r., obecnie kościół rzymskokatolicki pw. Przemienienia Pańskiego.
- cmentarz (mogiła żołnierzy Armii Radzieckiej).

Wydarzenia:

- Obchody dnia św. Onufrego w czerwcu.

Informacja:

Stauropigialny Klasztor św. Onufrego w Jabłecznej, Jabłeczna 69, 21-515 Sławatycze, tel. 83 378 31 11

LBL 4A ok. 5,2 km *

Trasa spacerowa: Ulica Tarnogrodzka (kościół św. Marii Magdaleny) – ul. T. Kościuszki (Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, poczta) – ul. Kopernika (pomnik, rondo, Skwer Saski, kościół św. Jerzego) – pl. Wolności – ul. Zamojska (kościół pw. Trójcy Świętej) – powrót ul. T. Kościuszki na parking

Biłgoraj położony jest w południowej części województwa lubelskiego, w sąsiedztwie Roztoczańskiego Parku Narodowego, przy ważnych szlakach drogowych: Warszawa–Lublin–Przemyśl.

Warto zobaczyć:

- barokowy kościół pw. Trójcy Świętej Wniebowzięcia NMP z pierwszej poł. XVII w.,
- kościół pw. św. Jerzego z drugiej połowy XVII w.,
- franciszkański zespół poklasztorny z początku XX w.,
- nieczynny klasztor, dzwonnice, kaplicę św. Marii Magdaleny,
- dworek z początku XX w., dawniej siedziba magistratu,
- murowane domy z lat 20. i 30. XX w.,
- XIX-wieczny gmach, obecnie siedziba Starostwa Powiatowego,
- krzyż w miejscu egzekucji 64 partyzantów na Rapach (Droga Straceń),
- krzyż poświęcony ofiarom UB i NKWD,
- krzyż katyński upamiętniający polskich oficerów zamordowanych przez NKWD
- obelisk poświęcony poległym żołnierzom polskim walczącym o Biłgoraj w 1939 r.,
- obelisk poświęcony żołnierzom AK i BCh – Park Solidarności,
- pomnik Józefa Dechnika, ul. Kościuszki,
- pomnik powstańców listopadowych, ul. Zamojska,
- pomnik patriotów polskich straconych w latach 1939-1944, ul. Zamojska,
- pomnik Ignacego Krasickiego skwer naprzeciwko kościoła św. Jerzego,
- pomnik żołnierzy polskich walczących podczas II wojny światowej,
- pomnik dziękczynienia, Plac Wolności.

Wydarzenia

- Ogólnopolski Festiwal Pieśni Religijnej „Soli Deo”,
- Ogólnopolskie Spotkania z Poezją Śpiewaną i Piosenką Autorską,
- Festiwal Pieśni Patriotycznej i Legionowej,
- Przegląd Form Folklorystycznych „Sitareczka”,
- Powitanie sitarzy „Radosne”,
- Pożegnanie sitarzy „Żałosne”.

Informacja:

Punkt Informacji Kulturalnej i Turystycznej przy Muzeum Ziemi Biłgorajskiej***, ul. Kościuszki 41/43, 23-400 Biłgoraj, tel. 84 688 00 00, www.biłgoraj.pl

ok. 2,2 km * LBL 5A

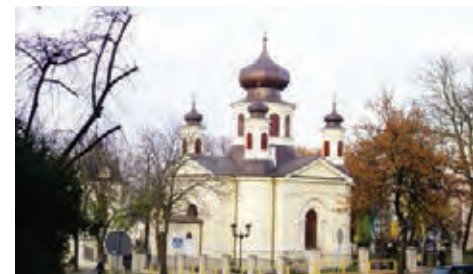

Trasa spacerowa:

Rondo Jana Pawła II – ul. Lubelska (KFC, parking, Urząd Miasta, CKF Zorza) – ul. Lubelska (Chełmskie Podziemia Kredowe, kościół Rozestania Świętych Apostołów) – pl. E. Łuczkińskiego (pomniki, studnia, ruiny ratusza) – ul. Lubelska – Młodzieżowy Dom Kultury – Bazylika Narodzenia NMP (tagodny wjazd od ul. Żwirki i Wigury) – ul. Lubelska – pl. Dr. E. Łuczkińskiego – ul. M. Kopernika (synagoga, cerkiew) – ul. Gdańska – ul. Lubelska (parking)

Warto zobaczyć:

- grodzisko (Wysoka Górka, Górka Chełmska, Wzgórze Widokowe – pomnik przyrody),
- bazylikę Narodzenia Najświętszej Maryi Panny z XIII w., dzwonnice z 1878 r.,
- Bramę Uściłuską z okresu wczesnego baroku z 1616 r.,
- klasztor bazylianów z lat 1640-1649,
- pałac Biskupów Grekokatolickich z lat 1711-1730,
- budynek Bractwa Bogarodzicy z 1904 r.,
- organistówka z 1875 r. przy wjeździe na Górę Zamkową od strony ul. Hrubieszowskiej.
- późnobarokowy kościół Rozestania św. św. Apostołów z lat 1753-1763, arch. Pawła Fontany,
- klasztor oo. Pijarów z lat 1720-1726,
- kolegium pijarów obecnie Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie,
- kościół św. Andrzeja Apostoła (sanktuarium św. Antoniego z Padwy),
- klasztor oo. Franciszkanów Reformatorów (OFM),
- cerkiew św. Mikołaja z lat 1721-1727, obecnie sala koncertowa i Oddział Sztuki Dawnej Muzeum Chełmskiego,
- dawne seminarium grekokatolickie przy cerkwi św. Mikołaja z lat 1769-1800,
- cerkiew prawosławną pw. św. Jana Teologa z lat 1846-1849 w stylu bizantyńsko-rosyjskim z elementami klasycystycznymi, obecnie konkatedra diecezji lubelsko-chełmskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego,
- Małą Synagogę z początku XX w.,
- zarys fundamentów ratusza z XIV w. na pl. E. Łuczkińskiego,
- eklektyczny pałac Kretzschmarów z końca XIX w., obecnie USC,
- dawne seminarium prawosławne z lat 1888-1890, ob. I LO im. S. Czarnieckiego, przed budynkiem stoi czapla-fontanna,
- kamienicę mieszczańską z 1875 r. przy ul. Lubelskiej 57, zamienioną na muzeum,
- Podziemia Kredowe z trasą turystyczną.

Wydarzenia

- Chełm Bboys Battle,
- Chełmstok.

Informacja:

Chełmski Ośrodek Informacji Turystycznej****, 22-100 Chełm, ul. Lubelska 63, tel. 82 565 36 67, www.chelm.pl

LBL 6A ok. 0,4 km *

Trasa spacerowa: Ulica T. Kościuszki (parking, kościół św. Jozafata, cerkiew unicka) – ok. 1,6 km na ul. Przemysłowej pałac Ossolińskich

Rejowiec położony jest ok. 15 km na zachód od Chełma. W 1547 r. Mikołaj Rej uzyskał od króla Zygmunta I Starego przywilej lokacyjny i prawo używania nazwy Rejowiec. Miasto otrzymało też prawo organizowania dwóch jarmarków. Z inicjatywy Reja powstał tu silny ośrodek kalwinizmu oraz zaczęli osiedlać się Żydzi. Miejskowy zbór kalwiński przetrwał do 1700 r. W rękach spadkobierców Mikołaja Reja Rejowiec pozostawał do końca XVII w. Potem właścicielami miejscowości byli: hetman Wacław Rzewuski, Boreccy, Studzińscy, Ossolińscy, Woronieccy.

Warto zobaczyć:

- neogotycki kościół pw. św. Jozafata z lat 1906-1907,
- klasycystyczno-eklektyczny pałac Ossolińskich z I poł. XIX w.,
- klasycystyczną cerkiew unicką z końca XVIII w. (obecnie kościół św. Michała Archanioła z dzwonnica),
- cmentarz żydowski.

Informacja:

Urząd Miasta Rejowiec, ul. Wiktoryna Zaleskiego 1, 22-360 Rejowiec, tel. 82 568 81 45, www.gmina.rejowiec.pl

ok. 3 km * LBL 7A

Trasa spacerowa: Rynek (parking, pomnik Żołnierza Polskiego) – ul. Prosta – ul. 3 Maja (cerkiew prawosławna, kościół św. Mikołaja, dom kultury, muzeum im. St. Staszica, park miejski, Urząd Miasta) – ul. Mjra H. Dobrzańskiego „Hubala” – ul. Narutowicza – ul. Partyzantów – ul. Lubelska – pl. S. Staszica (sanktuarium) – ul. Targowa – ul. Sutki – Prosta – rynek

Hrubieszów jest położony na terenie Kotliny Hrubieszowskiej w centralnej części powiatu, nad rzeką Huczwą. Jest najdalej na wschód wysuniętym miastem w Polsce, a przebiegająca w okolicy granica polsko-ukraińska jest jednocześnie wschodnią granicą Unii Europejskiej. Przygraniczna lokalizacja i znajdujące się w okolicach przejścia graniczne z Ukrainą mają wpływ na charakter i rozwój miasta oraz okolic.

Warto zobaczyć:

- kościół rzymskokatolicki pw. św. Stanisława Kostki z 1630 r. (Sanktuarium Matki Bożej Sokalskiej),
- cerkiew murowaną z lat 1795-1828,
- dzwonnica z 1868 r.,
- plebanie drewnianą z pocz. XX w.,
- cerkiew prawosławna pw. Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy,
- poddominikański kościół pw. św. Mikołaja Biskupa z lat 1736-1766, dzwonnica i klasztor,
- zespół dworski „Du Chateau” z 1791 r., (obecnie Muzeum im. S. Staszica) wraz z ogrodem,
- zespół dworski Golakowskich z 2 połowy XIX w. z ogrodem,
- liczne dworki i kamienice.

Wydarzenia

- Europa na Ludowo,
- Dni Miasta Hrubieszowa,
- Bieg Niepodległości.

Informacja:

Urząd Miasta, ul. Mjra H. Dobrzańskiego „Hubala” 1, Hrubieszów, tel. 84 696 23 80, www.hrubieszow.pl

JANÓW LUBELSKI

LBL 8A ok. 1,5 km *

Trasa spacerowa: Ulica Szewska (parking, sanktuarium) – ul. J. Zamoyskiego (rynek) – ul. J. Zamoyskiego, po ok. 250 m park miejski (pomnik T. Kościuszki) – ul. Ogrodowa (Muzeum Regionalne) – powrót – ul. J. Zamoyskiego (parking)

Janów Lubelski położony jest na pograniczu Roztocza Zachodniego, południowego skraju Wyżyny Lubelskiej oraz Równiny Biłgorajskiej (Kotlina Sandomierska) nad rzeką Białą. Na południe od Janowa Lubelskiego znajdują się Lasy Janowskie, stanowiące zachodnią część Puszczy Solskiej.

Warto zobaczyć:

- układ urbanistyczny z poł. XVII w.,
- poddominikański kościół pw. św. Jana Chrzciciela z XVIII w., sanktuarium Matki Bożej Różańcowej Łaskawej,
- klasztor i dzwonnica bramną,
- najstarszy na świecie pomnik Tadeusza Kościuszki z 1818 r. w parku miejskim,
- Muzeum Regionalne oraz Muzeum Przyrodnicze,
- muzeum fotografii,
- Zalew Janowski, sztuczny zbiornik wodny (pow. 40 ha),
- Park Krajobrazowy Lasy Janowskie,
- skansen leśnej kolejki wąskotorowej ok. 2 km od centrum Janowa,
- stadniny koni, w tym ostoję konika biłgorajskiego w Szklarni,
- Porytowe Wzgórze – miejsce największej bitwy partyzanckiej na ziemiach polskich w czasie II wojny światowej,
- Park Rekreacji ZOOM NATURY,
- Puszcę Sandomierską,
- Puszcę Solską.

Wydarzenia

- Festiwal Kaszy Gryczaki,
- Festiwal Artystów Filmu i Telewizji FART.

Informacja:

Referat Promocji i Rozwoju Urząd Miejski w Janowie Lubelskim, ul. Zamoyskiego 59, 23-300 Janów Lubelski, tel. 15 87 24 330, www.janowlubelski.pl

JANÓW LUBELSKI – PARK REKREACJI ZOOM NATURY

ok. 2 km * **LBL 8B**

Park Rekreacji położony jest w kompleksie leśnym na południe od Janowa nad Zalewem Janowskim. Jest to ponad 10-hektarowy park rozrywki, który łączy wypoczynek z zabawą i edukacją. Na każdego czekają Laboratoria Wiedzy, w których można odnaleźć i poznać świat przyrody oraz zdobyć informacje z różnych dziedzin nauki. Park Rekreacji to nowoczesny i bezpieczny Park Linowy, Park Kreatywny dla dzieci, Plac Energii z jedynymi w swoim rodzaju maszynami, które siłę mięśni zamieniają na energię w różnej postaci. Na terenie Parku znajduje się także kawiarenka, siłownie zewnętrzne, wypożyczalnia sprzętu wodnego, boiska sportowe oraz ścieżki spacerowe.

Informacja:

Park Rekreacji Zoom Natury, 23-300 Janów Lubelski, ul. Świerdzowa 41, tel. 608 618 964, www.zoomnatury.pl

LBL 9A ok. 1,2 km *

Trasa spacerowa: Plac 3 Maja (parking, rynek, pomnik ku czci żołnierzy, kamienice, ratusz, skwer, stolik z poetą Stanisławem Bojarczukiem) – ul. J. Piłsudskiego (klasztor, kościół św. Franciszka Ksawerego, muzeum regionalne) ul. W. Sikorskiego (dworek) – ul. M. Konopnickiej – ul. Zielona – ul. Okrzei (Dom Kultury) – ul. Matysiaka – rynek

Krasnystaw położony jest przy ujściu rzeki Żółkiewki do Wieprza na terenie Działów Grabowieckich i Wzniosłości Giełczewskiej. Był miastem królewskim Korony Królestwa Polskiego.

Warto zobaczyć:

- barokowy kościół św. Franciszka Ksawerego wraz z kolegium jezuitów z 1720 r., obecnie muzeum i biblioteka publiczna,
- pałac biskupi z pierwszej połowy XVII w.,
- budynek seminarium z lat 1719-1739,
- zespół klasztoru augustianów, a w nich budynki z XIV i XVII w.,
- kościół z ok. 1458 r., ufundowany przez Władysława Jagiełłę,
- klasztor z drugiej połowy XVII w.,
- kościół Trójcy Przenajświętszej z lat 1837-1839,
- ratusz miejski z okresu międzywojennego,
- dwór i folwark z 1782 r.,
- stolik z poetą Stanisławem Bojarczukiem w rynku,
- pomnik Władysława Jagiełły,
- rzekę Wieprz.

Wydarzenia

- Chmielaki Krasnostawskie,
- Festiwal Twórczo Zakręconych.

Informacja:

Urząd Miasta Krasnystaw, Plac 3 Maja 29, 22-300 Krasnystaw, tel. 82 576 21 57, www.krasnystaw.pl

ok. 1,2 km * LBL 10A

Trasa spacerowa:

Ulica Festiwalowa (parking, park, wzgórze zamkowe, amfiteatr) – ul. Festiwalowa – ul. T. Kościuszki (kościół pw. Wniebowzięcia NMP) – pl. Wolności (pomnik J. Piłsudskiego, Cegła Kraśnicka) – ul. G. Narutowicza (Modrzewiowy Dworek, kościół św. Ducha, skwer im. ks. S. Zielińskiego) – ul. G. Narutowicza – ul. Olejna – ul. Bóżnicza (Stara Synagoga) – ul. Ogrodowa – ul. Szkolna – ul. Wąska – ul. Festiwalowa (parking)

Kraśnik leży na Wyżynie Lubelskiej nad rzeką Wyznicą na Wzniesieniach Urzędowskich, 49 km na południowy zachód od Lublina.

Warto zobaczyć:

- barokowy kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP i św. Augustyna,
- barokowy klasztor z fragmentami gotyckimi i renesansowymi,
- dzwonnica z ok. 1682 r. i dzwony z 1758 i 1845 r.,
- klasycystyczną kaplicę św. Jacka z końca XVIII w.,
- mur otaczający klasztor wzniesiony w I poł. XVII w.,
- barokowy kościół św. Ducha z lat 1758-1761,
- drewniany Dworek Modrzewiowy dawny budynek szpitala dla ubogich,
- Wielką Synagogę i Małą Synagogę z 1654 r. i XIX w.,
- nowy cmentarz żydowski – kirkut,
- wzgórze zamkowe z pozostałościami zamku z XIV/XV w.,
- Muzeum Regionalne.

Informacja:

Urząd Miasta Kraśnik, ul. Lubelska 84, 23-200 Kraśnik, tel. 81 825 15 72, www.krasnik.eu

LBL 11A ok. 2,4 km *

Trasa spacerowa: Ul. T. Kościuszki (parking, bazylika św. Anny i sanktuarium) – ul. J. Słowackiego – (pałac Sanguszków i ogrody, staw) powrót od stawu np. ul. T. Kościuszki – Rynek II – Rynek I – ul. Lubelska (klasztor oo. Kapucynów)

Wydarzenia:

– Lubartowskie Święto Roweru.

Lubartów położony jest nad rzeką Wieprz na Wysoczyźnie Lubartowskiej zaliczanej do Niziny Południowopodlaskiej.

Warto zobaczyć:

- barokowy pałac Sanguszków z XVII w.,
- bramę pałacową, park i staw za pałacem oraz pozostałości mostu,
- barokową bazylikę pw. św. Anny z lat 1733-1738, projektu Pawła Antoniego Fontany,
- klasztor oo. Kapucynów z lat 1737-1741,
- przyklasztorny barokowy kościół pw. św. Wawrzyńca oraz ogród,
- kaplicę cmentarną z pocz. XIX w.

Informacja:

Urząd Miasta Lubartów, ul. Jana Pawła II 12, 21-100 Lubartów, tel. 81 855 22 73, www.lubartow.pl

ok. 0,8 km * LBL 11B

Trasa spacerowa: Pl. Jabłonkowskiej (parking, kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, studnia, pomnik św. Heleny) – ul. T. Kościuszki (pałac i park księżnej Anny z Sapiehów Jabłonkowskiej) – powrót na parking

Warto zobaczyć:

- klasycystyczny kościół pw. Wniebowzięcia NMP z lat 1779-82,
- klasycystyczny pałac i park księżnej Anny z Sapiehów Jabłonkowskiej z 1770 r. (ob. Dom Pomocy Społecznej),
- kaplicę cmentarną pw. św. Michała Archanioła,
- Dom Cadyka, zwany również „rabinówką”; dom Józefa Morgenszterna, (prawnik znanego cadyka żydowskiego – Mendla Morgensterna),
- cmentarz żydowski z XVIII w.,
- cmentarz wojskowy z grobem gen. F. Kleeberga.

Informacja:

Urząd Miejski w Kocku, ul. Jana Pawła II 29, 21-150 Kock, tel. 81 859 10 04, www.kock.pl

ok. 0,5 km * LBL 11C

Kozłówka to wieś w powiecie lubartowskim, w gminie Kamionka, 9 km na zachód od Lubartowa i 26 km na północ od Lublina. Znajduje się tutaj zespół pałacowo-parkowy Zamoyskich (obecnie muzeum) oraz Kozłowiecki Park Krajobrazowy.

Pałac wzniesiony został ok. 1742 r. dla rodziny Bielińskich wg projektu Józefa Fontany. W 1799 r. stał się własnością rodziny Zamoyskich. Przebudowany został przez Konstantego Zamoyskiego w latach 1897-1914. We wnętrzach pałacowych zachował się autentyczny wystrój z przełomu XIX i XX w. w stylu Drugiego Cesarstwa.

Zwiedzanie obejmuje założenie pałacowo – ogrodowe z muzeum.

Warto zobaczyć:

- pałac i ogrody,
- kaplicę,
- teatralnię,
- powozownię,
- Galerię Sztuki Socrealizmu w Muzeum Zamoyskich z wystawą „Oddech Stalina”,
- plenerową Galerię Rzeźb,
- grób Marii i Adama Zamoyskich,
- pomnik żołnierzy napoleońskich,
- fontannę,
- bażantarnię,
- plac zabaw, plac piknikowy,
- restaurację „Pavilion”.

Informacja:

Muzeum Zamoyskich w Kozłówce, Kozłówka 3, 21-132 Kamionka, tel. 81 852 83 18

KAJAKIEM PO BYSTRZYCY – ZALEW ZEMBORZYCKI

LBL 12A ok. 2–5 godzin ***

Rzeka Bystrzyca to największy lewobrzeżny dopływ Wieprza i jedna z ważniejszych rzek Wyżyny Lubelskiej. Swoje źródła ma w Sulowie (na wysokości 227 m n.p.m.) i przepływa przez Lublin. Całkowita długość rzeki wynosi 70,3 km. W ramach projektu „Kajakiem po Bystrzycy i Wieprzu” na rzece Bystrzycy na terenie powiatu lubelskiego zostały zamontowane przystanki kajakowe. Ułatwiają one kajakarzom wejście i wyjście na brzeg rzeki oraz wodowanie kajaków. Spływ rzeką to aktywna forma obcowania z przyrodą.

Jezioro Zemborzyckie (Zalew Zemborzycki) to zbiornik retencyjno-rekreacyjny na Bystrzycy wybudowany w 1974 r.

Trasy kajakowe:

1. Prawiedniki – Zalew Zemborzycki
ok. 2–3 godzin
2. Osmolice – Zalew Zemborzycki
ok. 4–5 godzin
3. Osmolice – Prawiedniki
ok. 2 godzin

Informacja:

Wypożyczalnia sprzętu wodnego KAJAKI.lublin.pl Radosław Dziurda, Staszica 8, 20-081 Lublin, tel. 660 826 302, 602 520 166, www.kajaki.lublin.pl

ŁĘCZNA

ok. 1,5 km * **LBL 13A**

Trasa spacerowa:
Pl. T. Kościuszki (parking, ratusz, USC, fontanna) – Rynek II – ul. Krótka – ul. Świętoduska (kościół św. Marii Magdaleny) – ul. 11 listopada ul. Bożnicza (Duża i Mała Synagoga) – ul. Partyzantów – pl. T. Kościuszki (parking)

Łęczna położona jest na Wyżynie Lubelskiej w widłach dwóch rzek: Wieprza i Świnki, w odległości 26 km na wschód od Lublina.

Warto zobaczyć:

- klasycystyczny ratusz z 1888 r. z przelicznikiem na odwach,
- renesansowy kościół św. Marii Magdaleny z lat 1618-1631,
- późnobarokową dzwonnice na planie czworokąta z 1781 r.,
- późnobarokowy budynek mansjonarii z 1639 r.,
- Dużą Synagogę i Małą Synagogę,
- dom z podcieniami,
- 4 domy zajezdne przy ul. 3 Maja 26 i 37 oraz przy pl. Kanałowym 18 i 26,
- kramy sukienne z XIX w.,
- zespół dworsko-parkowy na Podzamczu (zamek łęczyński, dwór, oficyna, spichlerz i liczne pomniki przyrody).

Informacja:

Lokalne Centrum Informacji Turystycznej w Łęcznej**, al. Jana Pawła II 95a, 21-010 Łęczna, tel. 81 531 52 02, www.leczna.pl

LBL 14A ok. 2 km *

Trasa spacerowa: Ul. Kościelna (parking, kolegiata Przemienienia Pańskiego, starostwo, poczta, muzeum) – ul. J. Piłsudskiego – ul. Warszawska – most (rzeka Krzna Potudniowa) – Park Miejski – ul. J. Piłsudskiego (parking)

Łuków położony jest na styku Mazowsza, Podlasia i Lubelszczyzny na Równinie Łukowskiej ok. 35 km na południe od Siedlec. Łuków był miastem królewskim Korony Królestwa Polskiego.

Warto zobaczyć:

- barokowy kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego z lat 1665-1770,
- dzwonnice z 1766 r.,
- klasztor bernardynów (I LO im. T. Kościuszki),
- zespół klasztorny pijarów,
- późnobarokową kolegiatę pw. Przemienienia Pańskiego z lat 1733-1762,
- barokowy konwikt Szaniawskich z lat 1728-1733 (Muzeum Regionalne),
- dworzec kolejowy z końca XIX w.,
- budynek dawnej Kasy Skarbowej z połowy XIX wieku, pl. Narutowicza 3.

ok. 2 km * LBL 15A

Trasa spacerowa:

Stary Rynek (parking, Sąd Rejonowy) – ul. Popijarska (kościół Wniebowzięcia NMP, klasztor)

w odległości ok. 1 km od Starego Rynku znajduje się Park Miejski a w nim pałac Lubomirskich

Warto zobaczyć:

- barokowy kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny z lat 1663-1675,
- pałac Słupceckich z XV w., przekształcony w latach 1766-1773 w okazałą rezydencję Lubomirskich, wg projektów Jakuba Fontany (dziś siedziba liceum),
- ratusz na Nowym Rynku z 1750 r.,
- zajazdy przy Nowym Rynku i Starym Rynku z XVIII i pocz. XIX w.,
- kamienice przy Nowym Rynku z XVIII w.,
- pałac w Niezdowie z lat 1785-1787 zbudowany przez Aleksandra Lubomirskiego.

Informacja:

Gmina Opole Lubelskie, ul. Lubelska 4, 24-300 Opole Lubelskie, tel. tel. 81 827 72 01, www.opolelubelskie.pl

ok. 1,8 km * LBL 16A

Trasa spacerowa:

Ul. Warszawska (parking, Urząd Miasta) – ul. Kościelna (bazylika św. Jana Chrzciciela) – ul. Kościelna – pl. Wolności ul. 11 Listopada – ul. Nowowiejska ul. Piwonia (synagoga) – ul. Strażacka – pl. Wolności – Warszawska (parking)

Miasto położone jest w północnej części województwa lubelskiego przy ujściu Konotopy i Kłodzianki do Piwonii na Równinie Parczewskiej, 62 km na północny wschód od Lublina.

Warto zobaczyć:

- drewnianą dzwonnice z 1675 r.,
- budynek dawnej synagogi z połowy XIX w.,
- budynek dawnej szkoły powszechnej z końca XIX w.,
- neogotycką bazylikę kolegiacką pw. św. Jana Chrzciciela z lat 1905-1913.

Informacja:

Urząd Miejski w Parczewie, 21-200 Parczew, ul. Warszawska 24, tel. 83.355 12 24, www.parczew.com

Wydarzenia:

– Święto Miodów Ziemi Łukowskiej.

Informacja:

Urząd Miasta Łuków, ul. Piłsudskiego 17, 21-400 Łuków, tel. 25 798 30 01, www.um.lukow.pl

PUŁAWY – MIASTO I ZAMEK

LBL 17A ok. 2 km *

Trasa spacerowa: Al. Królewska (parking, skwer Niepodległości, Krzyż Niepodległości) – ul. Czartoryskich (zatożenie pałacowo-ogrodowe) – ul. Ks. Izabelli – ul. J. Piłsudskiego – ul. Portowa (marina, most im. Prezydenta Ignacego Mościckiego, wypożyczalnia rowerów i kajaków, camping,) – Bulwar nadwiślański (wieża widokowa, wodowskaz, spichlerz zbożowy, domki rybackie) – ul. 6 Sierpnia – ul. J. Piłsudskiego – ul. Czartoryskich (parking)

Puławy leżą w zachodniej części województwa lubelskiego, na Nizinie Mazowieckiej tuż przy granicy z Wyżyną Lubelską na prawym brzegu Wisły.

Warto zobaczyć:

Zespół pałacowo-parkowy książąt Czartoryskich:

- pałac Czartoryskich,
- świątynię Sybilli, zbudowana na wzór antycznej świątyni Westy w Tivoli pod Rzymem,
- kościół Wniebowzięcia NMP z lat 1800-03 na wzór rzymskiego Panteonu, od 1919 r. pełni rolę świątyni parafialnej,
- pałac Marynki, zbudowany w latach 1790-94 dla Marii Wirtemberskiej, córki Izabelli i Adama Kazimierza Czartoryskich, obecnie zajmowany przez Oddział Pszczelnictwa Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach,
- Bramę Rzymską z 1829 r. wzorowaną na łuku Tytusa w Rzymie,
- Altanę Chińską z połowy XVIII w.,
- Domek Grecki zbudowany w latach 1778-1791, niegdyś oranżeria, obecnie biblioteka miejska,
- Domek Żółty z początku XIX w., zwany również Aleksandryjskim, gdyż zamieszkiwał w nim car

Aleksander II podczas pobytu w Puławach,

- marmurowy sarkofag wykonany w Rzymie i przysłany do Puław w 1799 r. przez Adama Jerzego Czartoryskiego,
- budynek magistratu miejskiego,
- budynek starostwa powiatowego,
- dawną cerkiew pw. Świętej Trójcy (obecnie kościół pw. Matki Bożej Różańcowej),
- karczmę „Pod Pielgrzymem”,
- kościół pw. św. Józefa,
- Marinę Puławy,
- pasaż nadwiślański.

Informacja:

Centrum Informacji Turystycznej**, ul. Aleja Królewska 4, 24-100 Puławy, tel. 81 458 67 40

W UZDROWISKU NAŁĘCZÓW

ok. 2,6 km * **LBL 17B**

Trasa spacerowa:

Ul. I. Paderewskiego (parking) – al. Grabowa (Termy Pałacowe, Stare Łazienki, sanatoria) – al. Kasztanowa (Park Zdrojowy, Pawilon Angielski, pałac Małachowskich) – al. F. Chopina – ul. Armatnia Góra (kaplica św. Karola Boromeusza) – ul. I. Paderewskiego (parking)

Nałęczów leży na Wyżynie Lubelskiej w środkowej części Płaskowyzu Nałęczowskiego nad rzeką Bystrą około 28 km na zachód od Lublina. Nałęczów to uzdrowisko o profilu kardiologicznym. Leczy się tu przede wszystkim choroby: wieńcową, nadciśnienie tętnicze, nerwice serca i stan ogólnego wyczerpania psychofizycznego.

Warto zobaczyć:

- Park Zdrojowy,
- pałac Małachowskich (muzeum B. Prusa),
- drewnianą kaplicę św. Karola Boromeusza,
- ławeczkę Bolesława Prusa,
- chatę Stefana Żeromskiego, dawną pracownię, ob. Muzeum Stefana Żeromskiego z 1905 r.,
- kościół pw. św. Jana Chrzyciela,
- liczne wille uzdrowskie z XIX i XX w.,
- 200-letni drzewostan,
- drogę lipową,
- wąwozy.

Informacja:

Centrum Informacji Turystycznej***, al. Kasztanowa 2, 24-150 Nałęczów, tel. 81 501 61 01, www.naleczow.pl

KAZIMIERZ DOLNY – MIASTO I ZAMEK

LBL 17C ok. 3,5 km **

Trasa spacerowa: Ul. Se-

natorska (parking, restauracja Łażnia) –
ul. Klasztorna (kościół Zwiastowania NMP, klasztor) – ul. Klasz-
torna – rynek (kamienice, studnia, pomnik kundla) – ul. Zamkowa
(kościół św. Jana Chrzyciela, ruiny zamku utrudnienia na drodze***)
– ul. Krzywe Koło (Muzeum Sztuki Złotniczej) – rynek – ul. Senatorska
– bulwar na Wale Przeciwpowodziowym

Warto zobaczyć:

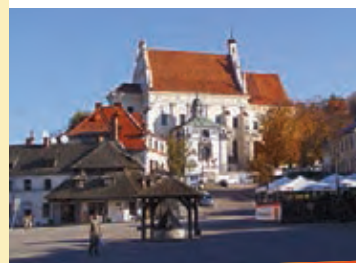
- kościół farny św. Jana Chrzyciela i św. Bartłomieja z lat 1586-1589, (organy w modrzewiowej oprawie z 1620 r., renesansowe popiersie Mikołaja Przybyły, stalle z 1 poł. XVII w., chrzcielnica, ołtarz główny w stylu barokowym, ambona z 1615 r. z rokokowym zwieńczeniem),
- kościół św. Anny z 1671 r. i szpital św. Ducha dla ubogich z 1635 r.,
- kościół Zwiastowania Najświętszej Marii Panny z 1589 r. i klasztor Franciszkanów Reformatorów z lat 1638-1668, otoczony murem z 1 poł. XVIII w.,
- ruiny zamku w Kazimierzu Dolnym z XIV-XVI w.,
- wieżę obronną (stołp) z 2 poł. XIII lub XIV w.,
- kamienice Przybytów w Rynku, o manierystycznym wystroju z ok. 1615 r. należące do braci Przybytów (Pod Świętym Mikołajem, Pod Świętym Krzysztofem),
- barokową kamienicę Gdańską (przy rynku) z 1795 r.,
- barokową kamienicę Białą (przy ul. Senatorskiej),
- kamienicę Celejowską (przy ul. Senatorskiej), sprzed 1630 r. (ob. oddział Muzeum Nadwiślańskiego),
- spichlerz „Pod Żurawiem” z 2 poł. XVII w., ul. Puławska 100,
- spichlerz „Król Kazimierz” z 2 poł. XVII w., ul. Puławska 70,
- spichlerz Pielaka z XVII w., ul. Puławska 66 (w ruinie),
- spichlerz „Pod Wianuszkami” z lat 80. XVII w. przy ul. Puławskiej 64,
- spichlerz Nowakowskiego z 2 poł. XVI/XVII w. przy ul. Puławskiej 5,
- spichlerz „Bliźniak” z pocz. XVII w. przy ul. Puławskiej 46,
- spichlerz Feuersteina (Krzysztofa Przybyły) z XVI w. z późnorenesansowym szczytem, ul. Puławska 40,
- spichlerz Ulanowskich (Mikołaja Przybyły) z 1591 r., ul. Puławska 34 (Muzeum Przyrodnicze),
- spichlerz przy ul. Tyszkiewicza 18,
- spichlerz Kobiałki z 1636 r., ul. Krakowska 61,
- spichlerz przy ul. Krakowskiej 63 z 1 poł. XVII w. (w ruinie),
- synagogę,
- jatki drewniane na Małym Rynku z pocz. XIX w.,
- kapliczkę z Chrystusem Frasobliwym z 1588 r. przy tzw. Bramie Lubelskiej,
- Starą Łażnię (ob. hotel „Perła Kazimierza”) z 1921 r.,
- Ruiny willi Stanisława Szukalskiego z 1910 r. na Albrechtówce,
- drewniane domy z XVIII i XIX w.,
- nowy cmentarz żydowski – kirkut z 1851 r.,
- marinę w Kazimierzu Dolnym.

Kazimierz Dolny nad Wisłą położony w Małopolskim Przełomie Wisły, w zachodniej części Płaskowyżu Nałęczowskiego. Historycznie położony był w Małopolsce na ziemi sandomierskiej, a następnie na ziemi lubelskiej.

Wydarzenia:

– Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych.

Informacja:

Centrum Informacji Turystycznej***, Rynek 15, 24-120 Kazimierz Dolny,
tel. 81 881 07 09, www.kazimierzdolny.pl

RADZYŃ PODLASKI

LBL 18A ok. 1 km *

Trasa spacerowa: Ul. Jan Pawła II (parking, założenie pałacowo ogrodowe, stawy, kościół św. Trójcy) – rynek – ul. Zamkowa (Ośrodek Kultury)

Warto zobaczyć:

- kościół Świętej Trójcy z 1641 r. w stylu renesansu lubelskiego,
- rokokowy pałac Potockich z XVIII w.,
- oranżeria,
- park pałacowy,
- pałac Szlubowskich tzw. „Gubernia”,
- słup sakralny,
- symboliczną Mogiłę Powstańców z 1863 r.

Informacja:

Punkt Informacji Turystyczno-Kulturowej**, 21-300 Radzyń Podlaski, ul. Jana Pawła II 2, tel. 83 352 77 80, www.radzyn-podl.pl

RYKI

LBL 19A ok. 1,6 km *

Trasa spacerowa: Rynek Stary (parking) – ul. Przechodnia – ul. Poniatowskiego – ul. Szkolna – ul. Swatowska (kościół pw. Najświętszego Zbawiciela) – ul. Warszawska – ul. Stowackiego (pałac – dom kultury) – ul. Poniatowskiego – ul. Wjazdowa – rynek

Warto zobaczyć:

- neogotycki kościół pw. Najświętszego Zbawiciela z lat 1908-1914,
- pałac – rezydencję króla Stanisława Poniatowskiego z XVIII w. (dom kultury),
- park i „stary” cmentarz z XIX w. (na nim groby powstańców styczniowych),
- skwer z rzeźbą Jezusa Frasobliwego z XVIII w.,
- głaz – pomnik z tablicą upamiętniającą miejsce dawnej świątyni i miejsce złożenia prochów Stanisława Poniatowskiego – ojca króla,
- synagogę z połowy XIX w.

Informacja:

Starostwo Powiatowe w Rykach, ul. Wyczołkowskiego 10 a, 08-500 Ryki, tel. 81 865 74 50, www.ryki.powiat.pl

MUZEUM SIŁ POWIETRZNYCH W DĘBLINIE

ok. 1 km * **LBL 19B**

Muzeum Sił Powietrznych otwarte 10.01.2011 r. w Dęblinie, to jedna z najmłodszych instytucji kultury, której organizatorem jest MON. Powo-

łanie placówki muzealnej o tematyce lotniczej było osobistą inicjatywą ówczesnego Dowódcy Sił Powietrznych, którą wspierali pasjonaci awiacji, lokalne i regionalne środowiska seniorów lotnictwa wojskowego oraz żołnierze Sił Powietrznych. Wystawa plenerowa to statki powietrzne (samoloty i śmigłowce), przeciwlotnicze zestawy rakietowe, artyleria przeciwlotnicza oraz sprzęt zabezpieczenia i ubezpieczenia lotów w tym zestawy radiolokacyjne. Muzealna kolekcja liczy blisko 90 statków powietrznych w tym takie unikatki jak jedyny w Polsce Mi-6, czy egzemplarz MiG-a-23 z pełną instalacją do przenoszenia bomby atomowej, której oficjalnie w Polsce nigdy nie było...

Informacja:

Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie, tel. 32 885 180, 669 605 805, www.muzeumsp.pl

ŚWIDNIK WYSOKICH LOTÓW

ok. 2 km * **LBL 20A**

Trasa spacerowa:

Ulica Niepodległości (parking, Starostwo powiatowe) – plac Konstytucji 3 Maja – skwer przy ul. S. Wyszyńskiego (fontanna)

Warto zobaczyć:

- zespół starego dworca kolejowego Świdnik z lat 1905-1914, dziś dom mieszkalny,
- drewnianą willę „Bożenna”, z roku 1910,
- drewnianą willę „Grażyna”, z lat 1915-1917,
- Grób Nieznanego Żołnierza z pomnikiem,
- zegar miejski,
- pomnik Konstytucji 3 Maja,
- pomnik Grób Nieznanego Żołnierza,
- kościół NMP Matki Kościoła,
- kościół parafialny Chrystusa Odkupiciela,
- helikopter przy rondzie.

Informacja:

Starostwo Powiatowe w Świdniku, ul. Niepodległości 13, 21-040 Świdnik, tel. 81 468 71 01, www.swidnik.pl

TOMASZÓW LUBELSKI

LBL 21A ok. 2,8 km *

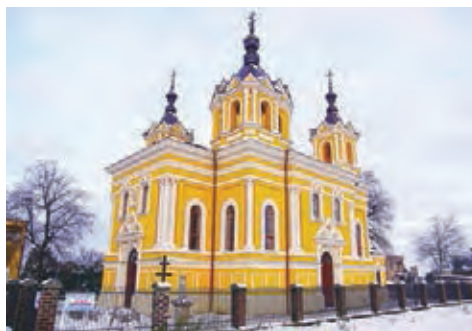
Trasa spacerowa: Ul. Żwirki i Wigury (parking, Park Miejski im. A. Krzyżanowskiego) – ul. Lwowska (Urząd Miasta, starostwo, kościół pw. Najświętszego Serca) ul. Kopernika (figura św. Tekli, pomnik bohaterów bitew pod Tomaszowem Lubelskim) – rynek (cerkiew pw. św. Mikołaja, Herbaciarnia, budynek straży pożarnej) ul. 29 Listopada – ul. Królewska (kościół pw. Zwiastowania NMP) – ul. Kościelna (punkt IT) – ul. Lubelska (parking)

Tomaszów Lubelski leży na Roztoczu Środkowym nad rzeką Sołokiją.

Warto zobaczyć:

- układ urbanistyczny miasta,
- drewniany kościół parafialny pw. Zwiastowania NMP z 1627 r., z obrazem Matki Bożej Szkaplerznej, – drewnianą dzwonnice z XVIII w.,
- cerkiew prawosławną pw. św. Mikołaja z 1889 r.,
- grobowiec rodziny Bujalskich i Bohlerów z przełomu XIX/XX w.,
- budynek straży pożarnej w Rynku,
- budynek Wydziału Powiatowego Sejmiku Tomaszowskiego z 1925 r.,
- budynek sądu,
- dom drewniany „Herbaciarnia” z 1895 r. na Rynku,
- synagogę przy ul. Andersa.

Informacja:

Punkt Informacji LOT Roztocze***, ul. Kościelna 9, 22-600 Tomaszów Lubelski, tel. 84 665 85 05, www.tomaszow-lubelski.pl

WŁODAWA

ok. 1 km * **LBL 22A**

Trasa spacerowa:

Rynek (parking, czworobok, pomnik) – ul. T. Kościuszki – ul. Kościelna (cerkiew pw. Narodzenia NMP) – ul. Kościelna – ul. Klasztorna (klasztor paulinów, kościół pw. św. Ludwika) – ul. 11 Listopada – al. J. Piłsudskiego – ul. Czerwonego Krzyża – ul. Witosy (synagoga) – rynek (parking)

Warto zobaczyć:

- barokowy kościół parafialny pw. św. Ludwika z lat 1739-1752,
- klasztor ojców paulinów,
- „Czworobok” z dziedzińcem w środku (własność włodawskich rajców, kupców i rzemieślników, w większości Żydów),
- cerkiew prawosławną w styl bizantyjsko-rosyjskim pw. Narodzenia NMP z lat 1840-1843,
- Wielką Synagogę z 1764 r. (obok Mała Synagoga oraz bejt hamidrasz).

Informacja:

Punkt IT**, ul. Partyzantów 25, 22-200 Włodawa, tel. 82 571 70 73

SOBIBÓR – OBÓZ

LBL 22B

ok. 1,2 km *

Warto zobaczyć:

- muzeum oraz pomnik, które są upamiętnieniem obozu zagłady,
- rampę kolejową przy stacji Sobibór,
- wystawę plenerową,
- kamienie pamiątkowe,
- Sobiborski Park Krajobrazowy,
- cmentarz prawosławny.

Sobibór to mała wieś w gminie Włodawa nad Bugiem. Przy stacji kolejowej działał w latach 1942-1943 niemiecki obóz zagłady SS-Sonderkommando Sobibor. Zamordowano tam co najmniej ćwierć miliona ludzi. 14 października 1943 r. w obozie wybuchł bunt części internowanych, w wyniku którego trzystu więźniom udało się uciec z obozu.

Informacja:

Muzeum Byłego Obozu Zagłady w Sobiborze, Oddział Państwowego Muzeum na Majdanku, Stacja Kolejowa Sobibór 1, 22-200 Włodawa, 82 571 98 67

ZAMOŚĆ – MIASTO IDEALNE

LBL 23A ok. 2,4 km *

Trasa spacerowa: Pl. Wolności (parking, kościół Franciszkanów, nadszańiec, bastion VII) – ul. T. Kościuszki (Rynek Wodny, poczta, Infułatka) – ul. Kolegiacka (katedra, wieża, Brama Szczepiebrzeska) – ul. S. Staszica – Rynek Wielki (ratusz, kamienice) – ul. Grodzka (pomnik, pałac Zamojskich) – ul. Akademicka (Akademia Zamojska) – ul. Pereca – Rynek Solny (kościół św. Katarzyny, kamienice) – ul. Solna – pl. Stefanidesa – ul. Bazylikańska (synagoga) – ul. L. Zamenhofs (dawna mykwa) – ul. W. Łukasińskiego – ul. Pereca – ul. Grecka – ul. Ormiańska – Rynek Wielki – ul. Grodzka – ul. Grecka – pl. Wolności (parking)

Wydarzenia:

- Zamojskie Lato Teatralne,
- Międzynarodowy Festiwal Sztuk Intuitywnych „Fortallice”,
- Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Eurofolk”,
- Jazz na Kresach,
- Zamojski Festiwal Kultury,
- Międzynarodowe Dni Filmu Religijnego „Sacrofilm”,
- Szturm Twierdzy Zamość – inscenizacja bitwy z Tatarami i Kozakami z 1648 r.,
- place Starego Miasta.

Warto zobaczyć:

- układ urbanistyczny miasta,
- regularny Rynek Wielki o wymiarach 100×100 m,
- manierystyczno-barokowy ratusz z XVI-XVIII w.,
- kamienicę Wilczkowską ob. Muzeum Zamojskie,
- kamienicę Rudomiczowską,
- kamienicę Pod Aniołem,
- kamienicę Pod Małżeństwem,
- kamienicę Pod Madonną,
- kamienicę Pod Świętym Kazimierzem,
- kamienicę Linkowską,
- kamienicę Morandowską gdzie mieszkał Bernardo Morando, twórca koncepcji architektonicznej miasta,
- pałac Zamojskich,
- Akademię Zamojską,
- Arsenał,
- kościół Franciszkanów pw. Zwiastowania NMP z lat 1637-1655,
- renesansową katedrę pw. Zmartwychwstania Pańskiego i św. Tomasa Apostoła z końca XVI w.,
- barokową dzwonnice katedralną powstałą w latach 1760-75 wg projektu Jerzego de Kawe (wysoka na 47 m),
- infułatkę (Muzeum Sakralne),
- barokowy kościół św. Katarzyny z XVII w. na Rynku Solnym,
- renesansowo-barokową cerkiew greckokatolicką św. Mikołaja),
- późnorenesansową synagogę z pocz. XVII w.,
- Rynek Wodny, Rynek Solny,
- zachowane fragmenty zamojskiej twierdzy, jedyny bastion VII spośród siedmiu powstałych na przełomie XVI i XVII w., nadszańce z XIX w.,
- 5 bram (Star Brama Lubelska, Nowa Brama Lubelska, Star Brama Lwowska, Nowa Brama Lwowska, Brama Szczepiebrzeska), Rotunda Zamojska,
- podziemną trasę turystyczną Bastion VII,
- Park Miejski,
- Ogród Zoologiczny im. Stefana Milera.

Zamość leży w obniżeniu Padołu Zamojskiego, części południowej fragmentu Wyżyny Lubelskiej.

Miasto jest jednym z większych ośrodków kulturalnych, edukacyjnych i turystycznych województwa lubelskiego, a zwłaszcza Zamojszczyzny. Za sprawą unikalnego zespołu architektoniczno-urbanistycznego Starego Miasta bywa nazywany „perłą renesansu”, „miastem arkad” i „Padwą północy”. W 1992 r. zamojskie Stare Miasto zostało wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Informacja:

Zamojskie Centrum Informacji Turystycznej i Historycznej****, Rynek Wielki 13, 22-400 Zamość, tel. 84 639 22 92, www.turystyka.zamosc.pl

ZWIERZYNIEC

ok. 1,7 km * **LBL 24A**

Trasa spacerowa:

Ulica Plażowa (parking, Ośrodek Edukacyjno-Muzealny Roztoczańskiego Parku Narodowego) – ul. Browarna (browar, kościół pw. św. Jana Nepomucena)

Warto zobaczyć:

- zabytkowy układ wodno-pałacowy z XVIII w.,
- kościół pw. św. Jana Nepomucena na wodzie,
- drewnianą dzwonnice wieżową z 1 ćw. XX w.,
- późno klasycystyczne budynki Zarządu Ordynacji Zamojskiej,
- zespół rezydencji Plenipotenty Ordynacji,
- Ośrodek Edukacyjno-Muzealny Roztoczańskiego Parku Narodowego,
- browar.

Zwierzyniec położony jest nad Wieprzem, przy Roztoczańskim Parku Narodowym. Miasto jest ośrodkiem turystyczno-wypoczynkowym na Roztoczu, jest jednym z głównych ośrodków Roztocza Środkowego.

Informacja:

Ośrodek Edukacyjno-Muzealny Roztoczańskiego Parku Narodowego**, ul. Plażowa 3, 22-470 Zwierzyniec, tel. 84 687 22 86, Punkt IT, ul. Słowackiego 2, 22-470 Zwierzyniec, tel. 84 687 26 60

